

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 10 § i och bilagan till bilskattelagen och av 10 § i fordonsskattelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 10 § i och bilagan till bilskattelagen och av 10 § i fordonsskattelagen (RP 176/2021 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Markus Teräväinen, finansministeriet
- ledande expert Anne Kaleva, Skatteförvaltningen
- specialsakkunnig Sari Määttä, Transport- och kommunikationsverket
- verkställande direktör Pekka Rissa, Autoalan Keskusliitto ry
- verkställande direktör Pasi Nieminen, Automobilförbundet rf
- verkställande direktör Tero Kallio, Bilimportörerna och -industrin rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- kommunikationsministeriet
- miljöministeriet
- Finlands klimatpanel.

Inget yttrande av

- Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra
- Finlands naturskyddsförbund rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att bilskattelagen och fordonsskattelagen ändras. Bilskattetabellen ändras så att den lägsta skattesatsen sänks från 2,7 procent till noll. Den lägsta skattesatsen tilläm-

Betänkande FiUB 23/2021 rd

pas på person- och paketbilar med ett specifikt koldioxidutsläpp under körning på noll gram per kilometer. Detta innebär att ingen bilskatt ska betalas för bilar som drivs uteslutande med el eller väte. Samtidigt höjs fordonsskattens grundskatt på dessa bilar. Grundskatten stiger med 65 euro per år.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2022. Den ändrade bilskattetabellen ska tillämpas på bilar för vilka den första dagen för bestämmande av skatten infaller den 1 oktober 2021 eller därefter. För bilar som beskattats under tiden mellan den 1 oktober 2021 och den 31 december 2021 betalar Skatteförvaltningen utan ansökan tillbaka bilskatten genom ett beslut om rättelse. Höjningen av fordonsskattens grundskatt gäller bilar som har tagits i bruk den 1 oktober 2021 eller därefter. Den höjda grundskatten tillämpas dock först på den skatt som tas ut för den 1 oktober 2023 och senare.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Vid utskottets expertutfrågning betonades särskilt två teman: sloandet av bilskatten på bilar med nollutsläpp som en utsläppsminskningssåtgärd samt överföringen av tyngdpunkten i beskattningen från bilskatten till fordonsskatten. Dessutom lyfte de sakkunniga fram vissa andra enskilda iakttagelser. Utskottet går närmare in på de aktualiserade temana nedan.

Avskaffande av bilskatten på bilar med nollutsläpp som utsläppsminskningssåtgärd

De sakkunniga som utskottet hört understödde förslaget att slopa bilskatten på personbilar och paketbilar med nollutsläpp som en utsläppsminskningssåtgärd.

Utskottet anser att det i propositionen och i sakkunnighörandet nämnda målet att öka antalet bilar med nollutsläpp i bilbeståndet i Finland och därigenom minska koldioxidutsläppen från trafiken och främja elektrifieringen bör understödjas.

Samtidigt inser utskottet att motsvarande framdrivningsteknik för närvarande inte är möjlig på samma sätt inom den tunga trafiken. Det är viktigt att uppmuntra till en elektrifiering av bilbeståndet på ett kostnadseffektivt sätt där det är effektivt och snabbt. Utskottet anser att propositionen stöder den ambitionen.

Vid sakkunnighörandet framfördes att utbredningen av elbilar för närvarande bromsas bland annat av det högre priset på dem samt avsaknaden av laddningsmöjligheter hemma och på arbetsplatsen. Om man vill göra bilbeståndet utsläppsnålt är en viktig åtgärd att bidra till att minska prisskillnaden mellan bilar med nollutsläpp och bilar med förbränningsmotor.

Betänkande FiUB 23/2021 rd

Till följd av skatteändringen förbättras incitamenten vid anskaffningstidpunkten att välja elbil. Utskottet ser positivt på att skattefriheten skapar ett incitament för anskaffning av bilar med nollutsläpp och gör det möjligt för fler att övergå till en sådan bil.

Vissa sakkunniga betonade att ändringen av bilskatten kompletterar effekterna av andra ekonomiska styrmedel som sporrar till anskaffning av en bil med nollutsläpp, såsom anskaffningsstödet och skatteförmånen för tjänstebilar. Jämfört med anskaffningsstödet är slopandet av bilskatten på bilar med nollutsläpp ett mer bestående styrmedel och riktar sig jämlikt till hushåll och företag.

De sakkunniga ansåg det också vara bra att det i bil- och fordonsskattelagarna har tagits in en precisering som gäller vätebilar och som säkerställer att vätebilarna vid jämförelse anses ha nollutsläpp. Trots att det för närvarande finns väldigt få vätebilar i Finland, kan man i framtiden förutse att antalet kommer att öka. Utskottet anser att det är viktigt att beskattningen är så teknikneutral som möjligt och att man inom gränserna för den noggrant avgränsade beskattningen också beaktar den kommande tekniska utvecklingen.

Överföring av tyngdpunkten i beskattningen från bilskatt till fordonsskatt

Bil- och fordonsskatten baserar sig båda på fordonets specifika koldioxidutsläpp och fungerar som liknande styrande skatter. De gäller dock tidsmässigt på olika sätt, varvid styrningen av utsläppen via bilskatten inverkar mer på konsumenternas incitament att välja en bil med nollutsläpp än utsläppsstyrningen med hjälp av fordonsskatten.

Enligt propositionen ska tyngdpunkten i beskattningen flyttas genom att bilskatten på bilar med nollutsläpp slopas och samtidigt höjs fordonsskattens grundskattedel för dessa bilar. Höjningen av fordonsskatten har dimensionerats så att ändringen under bilens typiska livslängd, således under 20 år, ger skatteinkomster till ett belopp som motsvarar den genomsnittliga sänkningen av bilskatten.

År 2022 uppskattas bilskatten för eldrivna personbilar och paketbilar uppgå till i genomsnitt cirka 1 200 euro, men skattebeloppet för en enskild bil varierar från cirka 500 euro till över 4 000 euro. Fordonsskattens grundskatt ökar med 65 euro per år för alla bilar som omfattas av höjningen, det vill säga från nuvarande 53,29 euro till 118,29 euro.

Största delen av experterna ansåg det motiverat och i linje med tidigare utredningar att flytta tyngdpunkten i beskattningen från bilskatten till fordonsskatten. Utan en höjning av fordonsskatten skulle avskaffandet av bilskatten innebära en relativt stor förlust av skatteinkomster jämfört med den minskning av utsläppen som ändringen medför.

Det framfördes dock också åsikter i olika riktningar om behovet av en höjning av fordonsskatten. Höjningen ökar bilens driftskostnader och kan i någon mån minska de positiva effekter som eftersträvas genom avskaffandet av bilskatten. Dessutom framfördes vid sakkunnighörandet enskilda kritiska anmärkningar om att avsikten är att höjningen av fordonsskatten ska vara lika stor för alla bilar som omfattas av höjningen. Då betalar den som skaffar en förmånligare elbil proportio-

Betänkande FiUB 23/2021 rd

nellt sett mer i form av en höjning av fordonsskatten jämfört med den nytta som han eller hon fått i bilskatten.

Utskottet inser de utmaningar som sammanhänger med höjningen av fordonsskatten och sättet att beräkna den som framfördes vid sakkunnighörandet. Utskottet anser det vara viktigt att ändringen genomförs på ett sätt som är neutralt på lång sikt med tanke på statsfinanserna, och utskottet understöder därför en höjning av fordonsskatten till följd av att bilskatten slopas. Dessutom kan sättet att beräkna höjningen av fordonsskatten anses motiverat med beaktande av den administrativa effektiviteten och incitamenten för anskaffning av elbilar som helhet. Den beräknade höjningen grundar sig på den genomsnittliga bilskatten, alltså 1 200 euro, vilket motsvarar en elbil till ett pris av något under 50 000 euro. Det anskaffningsstöd som regeringen föreslår för elbilar (RP 215/2021 rd) och det redan föreskrivna sänkta beskattningsvärdet för en eldriven tjänstebil (RP 142/2020 rd) förutsätter en elbil till ett pris av högst 50 000 euro. På detta sätt kompletterar de olika incitamenten varandra på ett konsekvent sätt.

Övrigt

Utskottet instämmer i den åsikt som framfördes i propositionen och i hörandet av sakkunniga, nämligen att det finns stora osäkerhetsfaktorer när det gäller elbilarnas antal och effekter, eftersom det råder stor osäkerhet i fråga om utvecklingen av bilpriserna och bilmarknaden samt konsumenternas beteende under de närmaste åren. Utskottet bedömer utifrån erhållen utredning att den föreslagna ändringen dock inte har några betydande konsekvenser för intäkterna av mervärdesskatten.

Utskottet tillstyrker modellen enligt propositionen där det föreslås att bilskatten på bilar med nollutsläpp slopas retroaktivt redan från och med den 1 oktober 2021. Den föreslagna regleringen är viktig med tanke på en smidig marknad för bilar med nollutsläpp och därmed en motiverad lösning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 176/2021 rd utan ändringar.

Betänkande FiUB 23/2021 rd

Helsingfors 26.11.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Petri Honkonen cent
ersättare Toimi Kankaanniemi saf
ersättare Merja Kyllönen vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Ella Luikku.